

สภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
อำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์

The States of Early Childhood Education of Child Development Centers of Local
Administration In Kandong District Buriram Province

วิชัย อบอุ่น* ผศ.ดร.ศิราณี จุโฑปะมา**

*นักศึกษาลัทธิศาสตร์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

**อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

บทคัดย่อ การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์ตามแนวทางที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น แบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน โดยจำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง และรูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหาร พนักงาน คณะกรรมการสถานศึกษา และครู จำนวน 266 คน โดยการใช้ประชากรเป็นกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม มี 3 ลักษณะ คือ แบบตรวจสอบรายการ แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบปลายเปิด มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9238 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐาน โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA : F-test) เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะนำไปทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีการของเชฟเฟ กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

คำสำคัญ : สภาพการจัดการศึกษา , ปฐมวัย , ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

Abstract : The purposes of this research were to study and compare the performance States of Early Childhood Education of Child Development Centers of Local Administration in Kandong District Buriram Province in 4 aspects, namely : 1) personnel and administrative management ; 2) buildings and environment ; 3) academic and curricular activities ; and 4) participation and community supports. The samples were 266 people including administrators, school board employees, teachers, and staffs. The research instrument was a rating scale questionnaire. The collected data were analyzed by percentage, mean and standard deviation. The hypotheses were tested by t-test and F-test, with the statistically significant difference set was at the level .05. The findings were as follows:

1. The States of Early Childhood Education of Child Development Centers of Local Administration in Kandong District Buriram Province in total was at high level. The highest scores were found in the aspect of buildings and environment, followed by academic and curricular activities, the lowest mean score was found in the aspect of participation and community supports.

2. There was not significant different level at .05 both as a whole and each aspect of the opinions among the administrators, teachers, school board employees, and teachers towards the States of Early Childhood Education of Child Development Centers of Local Administration in Kandong Distic Buriram Province by position. There was significant different of both as a whole and each aspect of the opinions among the administrators, teachers, school board employees, and teachers towards the performance states of caring and helping students' systems classified by organizational forms.

3. Regarding, the opinions and problems about the States of Early Childhood Education Of Child Development Centers of Local Administration in Kandong Distic Buriram Province, it indicated that the highest scores were found in budget supports. Relating to the opinions and suggestions, it shows that the highest scores were found in supply computer and office equipment, followed by supply playground and plane adequate.

Keywords : The States of Early Childhood Education , Childhood , Child Development Centers

บทนำ การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ผ่านมาพบว่ายังมี ปัญหาหลายประการ ไม่มีความพร้อมทั้งทางด้านบุคลากร งบประมาณ อาคาร สถานที่ และข้อจำกัดอื่น ๆ ในด้าน การบริหารจัดการ ด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร และด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากชุมชน ซึ่งไม่ได้คุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งจะส่งผลให้เด็กมีระดับพัฒนาการที่ล่าช้า รวมถึงเขาวัวปัญญาที่มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กที่อยู่ในชนบท จากผลสำรวจประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัยไทยหลายครั้งที่ผ่านมา สรุปได้ ว่า ประมาณ 1 ใน 5 ของเด็กในช่วงอายุ 3-5 ปีแรกจะมีระดับพัฒนาการที่ล่าช้าหรือค่อนข้างล่าช้า มีระดับสติปัญญา ต่ำกว่าเกณฑ์ และนอกจากนี้ยังพบว่าพัฒนาการด้านอารมณ์และสังคมของเด็กไทยจะอ่อนด้อยด้านสมาธิ ความอดทน และความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งความสามารถในด้านอารมณ์และสังคมนั้นจะมีผลต่อการเรียนรู้ในโรงเรียนและ ผลสัมฤทธิ์ในการเรียน และความสำเร็จของชีวิตในอนาคต และที่สำคัญการจัดจ้างครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่า ปริญญาตรี และส่วนใหญ่ไม่มีวุฒิด้านอนุบาลศึกษา ซึ่งอาจเกิดปัญหาในการจัดการศึกษาขึ้นได้ในหลาย ๆ ด้าน (มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ. 2551 : 8)

จากการศึกษาข้อมูลและปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แสดงให้เห็น ว่า การจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หลังจากได้รับการถ่ายโอน ภารกิจด้านการจัดการศึกษามาจากหน่วยงานต่าง ๆ ยังคงมีปัญหาในการจัดการศึกษาและการบริหารจัดการหลาย ด้าน และควรที่จะมีการศึกษาหาแนวทางแก้ไขและพัฒนาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ดียิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึง สนใจที่จะทำการศึกษา สภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์ ในการบริหารจัดการศึกษาตรงตามมาตรฐานการศึกษาและจุดประสงค์ของการ ดำเนินงานตามมาตรฐาน ทั้ง 4 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ด้านอาคารสถานที่และ สิ่งแวดล้อม ด้านวิชาการและการจัดกิจกรรมตามหลักสูตร และด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชนตามที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดไว้ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรบริหาร

ส่วนตำบล และเป็นแนวทางส่งเสริมสนับสนุนให้ห้องการบริหารส่วนตำบล สามารถจัดการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้อย่างมีประสิทธิภาพและได้มาตรฐานมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอดงแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอดงแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามสถานภาพตำแหน่งและรูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอดงแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์ รวมทั้งสิ้น 266 คน ประกอบด้วยผู้บริหาร และพนักงาน จำนวน 30 คน คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 175 คน ครู จำนวน 61 คน (สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์. 2553 : 2-15)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ใช้ประชากร

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยนำเสนอที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และปรับปรุงแก้ไข แล้วนำแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะ ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามที่คุณเชี่ยวชาญเสนอแนะ จากนั้นนำเครื่องมือไปทดลองใช้กับผู้บริหาร พนักงานและครู สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามอยู่ระหว่าง 3.111 ถึง 7.796 และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9238

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามสภาพการดำเนินงานการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอดงแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยขอหนังสือจากสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ถึงผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอดงแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลถึงผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จากนั้นผู้วิจัยนำแบบสอบถามทั้งหมดไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอดงแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์ แล้วนำแบบสอบถามที่รวบรวมมาได้มาทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ซึ่งแบบสอบถามได้กลับคืนมาทั้งหมด จำนวน 266 คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์แล้ว นำมาลงรหัสแล้วประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ วิเคราะห์การแจกแจงความถี่ (Frequency) หาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard

Deviation) ทดสอบค่าที (t-test) ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe') วิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นความคิดเห็นเพิ่มเติมจากคำถามปลายเปิดใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา โดยจัดประเด็นเดียวกันเข้าด้วยกัน แล้วแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ

ผลการวิจัย

1. ความคิดเห็นของผู้บริหาร พนักงาน คณะกรรมการสถานศึกษา และครูเกี่ยวกับการดำเนินงานการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์

1.1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม

1.2 ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ

1.3 ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.5 ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก

1.6 ความคิดเห็นข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีจำนวนมากที่สุดคือควรสนับสนุนงบประมาณให้กับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างเพียงพอ

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร พนักงานและครูผู้สอนเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง พบว่า มีความคิดเห็นโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ความคิดเห็นของผู้บริหาร พนักงาน คณะกรรมการสถานศึกษาและครู ที่ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบล เกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม จำแนกตามรูปแบบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่าผู้บริหาร พนักงาน คณะกรรมการสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอแคนดง โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นเดียวกัน

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร พนักงาน คณะกรรมการสถานศึกษาและครู ที่ปฏิบัติงานในรูปแบบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนา เด็กเล็กในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นเดียวกัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์ ตามกรอบงาน 4 ด้าน สามารถอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากปัจจุบันกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้ส่งเสริมให้ผู้บริหาร พนักงาน และครู สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้รับการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและการบริหารการศึกษา ตลอดจนการจัดสรรงบประมาณให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก ประกอบกับศูนย์เด็กเล็กส่วนใหญ่ได้ถ่ายโอนภารกิจให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้รับผิดชอบการบริหารจัดการทุก ๆ ด้าน ทำให้การบริหารงานเกิดความคล่องตัวมากขึ้น จากสาเหตุดังกล่าวจึงส่งผลให้ผู้บริหาร พนักงาน และครู สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์ ได้แสดงความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องจาก ทั้งผู้บริหาร พนักงาน คณะกรรมการสถานศึกษา และครู มีพื้นฐานด้านความรู้และประสบการณ์ในด้านการบริหารงาน และการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้รับความรู้จากประสบการณ์ในการศึกษาเพิ่มเติม อบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับหน่วยงานอื่น ๆ มากขึ้น การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปัจจุบัน ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการได้รับการถ่ายโอนมาจากหน่วยงานหรือองค์กรอื่น จึงทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลหลายแห่งมีการดำเนินการบริหารจัดการได้อย่างเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ ผู้บริหาร พนักงาน และครู องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนมากได้รับการอบรม และศึกษาต่อทำให้มีความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และการจัดการศึกษาเพิ่มมากขึ้น ทำให้ครูมีความมุ่งมั่น ทุ่มเท ในการพัฒนาเด็ก ให้มีการเจริญเติบโตและมีพัฒนาการทุกด้านตามวัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามลำดับ บุคลากรดังกล่าวมีส่วนสำคัญในการบริหารจัดการให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงทำให้ผู้บริหาร พนักงาน และครู ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์สอดคล้องกับงานวิจัยของ สัมฤทธิ์ เนตรประไพ (2547) ได้ศึกษาความคิดเห็นของคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จังหวัดนครปฐม พบว่าคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครปฐม มีความคิดเห็นในการบริหารจัดการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ยศกมล เรืองสง่า (2551 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่องสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด จังหวัดนครพนม เมื่อเปรียบเทียบการจัดการศึกษาของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ ตามความคิดเห็นของประธานกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เลขานุการคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ดูแลเด็ก และผู้ปกครอง โดยรวม พบว่า ไม่แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์ เมื่อจำแนกตามรูปแบบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า

โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้โดยบุคลากรที่สังกัดเทศบาลมีทัศนคติต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยสูงกว่าบุคลากรที่สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งนี้เนื่องจากเทศบาลเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ก่อตั้งมาก่อนองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบกับมีบุคลากรรับผิดชอบงานด้านการศึกษาที่ชัดเจน อีกทั้งสภาพภูมิศาสตร์ของชุมชนภายในเขตเทศบาลในเขตอำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นชุมชนซึ่งได้รับการพัฒนาด้านโครงการพื้นฐานและอื่นๆ ค่อนข้างสมบูรณ์ ซึ่งจากสภาพความแตกต่างดังกล่าวส่งผลต่อทัศนคติต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์ อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในรูปแบบต่างกัน ส่งผลให้ ผู้บริหาร พนักงาน คณะกรรมการสถานศึกษา และครู มีการปฏิบัติงานในองค์กรที่มีรูปแบบการปกครองที่ต่างกัน มีประสบการณ์ในการทำงาน ความชำนาญงาน แตกต่างกัน ถึงแม้กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นได้จัดทำคู่มือเกี่ยวกับการพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก และเอกสารหนังสือต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้รับทราบในแนวทางเดียวกัน แต่ด้วยกรอบงานที่มีความแตกต่างกัน ทั้งด้านบุคลากร งบประมาณ อาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ถึงแม้ว่าทุกหน่วยงานจะให้เห็นถึงความสำคัญของอาคารที่เป็นเอกเทศ และความปลอดภัย สุขลักษณะที่ดีของผู้เรียน ความสะอาดภายในอาคารและภายนอกอาคาร มีแสงสว่างที่เพียงพอเหมาะกับการทำกิจกรรม แต่ในหลายองค์กรยังจัดหา จัดสรร ลงมาที่ศูนย์ ได้ไม่เพียงพอกับความต้องการ ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์ ได้ปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพตามหลักสูตรและกิจกรรมที่กระทรวงศึกษาธิการและกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด มีการนิเทศงาน ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานทุกระยะ ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร อยู่ในระดับมาก จึงส่งผลให้ผู้บริหาร พนักงาน คณะกรรมการสถานศึกษา และครู มีความคิดเห็นที่แตกต่าง สอดคล้องกับงานวิจัยของ เกียรติศักดิ์ หอมพิกุล (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพและปัญหาการปฏิบัติงานของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดในจังหวัดกาฬสินธุ์ 6 ด้าน คือ ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ด้านบุคลากร ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านความสัมพันธ์ กับชุมชน และด้านบริการเสริมอื่น ๆ ผลการศึกษาพบว่า ครูที่เลี้ยงและผู้บริหาร มีปัญหาการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายด้าน ต่าง สอดคล้องกับผลการศึกษาของ มาลัย จักรสิงห์โต (2545) ที่ได้ศึกษาทัศนคติของครูต่อการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของโรงเรียนที่ได้รับถ่ายโอนกลุ่มโรงเรียนสังกัดเทศบาลจังหวัดปราจีนบุรี พบว่า ครูเห็นด้วยระดับมากในงานอาคารสถานที่และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน การบริหารงาน ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์ ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ อย่างสม่ำเสมอทำให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอจากผู้ปกครอง เกี่ยวกับการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องจึงทำให้ผู้บริหาร พนักงาน และครู แสดงความคิดเห็นต่อการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการศึกษาของ มาลัย จักรสิงห์โต (2545) ได้ศึกษาทัศนคติของครูต่อการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของโรงเรียนที่ได้รับถ่ายโอนกลุ่มโรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัดปราจีนบุรี พบว่า ครูเห็นด้วยระดับ

4. ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีผู้แสดงความคิดเห็นจำนวนมากที่สุดคือ

สนับสนุนงบประมาณให้กับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างเพียงพอ รองลงไปคือ ควรสนับสนุนให้ครูได้รับการศึกษาในระดับสูงขึ้น ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานและการจัดการศึกษาให้กับผู้บริหาร ควรจัดให้มีการประชุม สัมมนาผู้ปกครอง ผู้บริหาร และผู้ดูแลเด็ก เพื่อระดมความคิดเห็นนำมาปรับปรุงพัฒนา ตามลำดับสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยศกมล เรืองสง่า (2551 : 177) ที่ได้วิจัยเรื่องสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด จังหวัดนครพนม ซึ่งมีความคิดเห็นว่า ควรให้บุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ไปศึกษาดูงาน เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษา

ผลการวิจัย

ในการศึกษาสภาพการดำเนินงาน ผู้บริหาร พนักงาน คณะกรรมการสถานศึกษา และครูเกี่ยวกับการดำเนินงานการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์ สรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

ในการศึกษาสภาพการดำเนินงาน ผู้บริหาร พนักงาน คณะกรรมการสถานศึกษา และครูเกี่ยวกับการดำเนินงานการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์ สรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. ความคิดเห็นของผู้บริหาร พนักงาน คณะกรรมการสถานศึกษา และครูเกี่ยวกับการดำเนินงานการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์

1.1 ความคิดเห็นของผู้บริหาร พนักงาน คณะกรรมการสถานศึกษา และครูเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม

1.2 ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ความคิดเห็นของผู้บริหาร พนักงาน คณะกรรมการสถานศึกษา และครูเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ

1.3 ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร พนักงาน คณะกรรมการสถานศึกษา และครู เกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหาร พนักงาน คณะกรรมการสถานศึกษา และครูเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.5 ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหาร พนักงาน คณะกรรมการสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร พนักงานและครูผู้สอนเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง พบว่า มีความคิดเห็นโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ความคิดเห็นของผู้บริหารและพนักงาน เกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ รองลงมาคือด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม

ความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษา เกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม รองลงมาคือ ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร

ความคิดเห็นของครู เกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม รองลงมาคือ ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ

ความคิดเห็นของผู้บริหาร พนักงาน คณะกรรมการสถานศึกษาและครู ที่ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบล เกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม จำแนกตามรูปแบบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่าผู้บริหาร พนักงาน คณะกรรมการสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนา เด็กเล็กในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอแคนดง โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นเดียวกัน

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร พนักงาน คณะกรรมการสถานศึกษาและครู ที่ปฏิบัติงานในรูปแบบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนา เด็กเล็กในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นเดียวกัน

4. ความคิดเห็นข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนา เด็กเล็กในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีจำนวนมากที่สุดคือควรสนับสนุนงบประมาณให้กับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างเพียงพอ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรที่จะได้รับการศึกษาอบรม หรือแสวงหาความรู้เกี่ยวกับการบริหารวิชาการและการบริหารจัดการ เพื่อที่จะนำมาใช้ในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้อย่างถูกต้อง มีคุณภาพ และควรจัดการส่งเสริมให้ครู และผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้ศึกษาเพิ่มเติมให้ได้คุณวุฒิสูงขึ้น จนครบทุกคน และควรจัดการอบรม ศึกษาดูงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อเพิ่มประสบการณ์ในการทำงาน มีการจัดทำแผนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ และให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สนับสนุนงบประมาณให้กับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างเพียงพอ

2. ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ควรจัดหาวัสดุที่ทำให้เกิดความปลอดภัยมากยิ่งขึ้น เพื่อความปลอดภัย เพื่อป้องกันอุบัติเหตุ และลดอันตรายจากการบาดเจ็บ และควรปรับปรุงสภาพแวดล้อมทั้งภายนอกและภายในให้ดูน่าอยู่ และร่มรื่นมากยิ่งขึ้น อย่างสม่ำเสมอ และเป็นปัจจุบัน

3. ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ควรจัดหาสื่อการเรียนการสอน และวัสดุ อุปกรณ์ที่ทันสมัย เพียงพอต่อความต้องการ และควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ครบตามหลักสูตร ควรจัดกิจกรรมเสริมสร้างประสบการณ์ชีวิตให้กับเด็ก โดยเน้นกระบวนการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้เด็กอ่านออกเขียนได้ ควบคู่ไปกับการที่让孩子ได้รับประสบการณ์ทางด้านสิ่งแวดล้อม ธรรมชาติ และสังคม มีการส่งเสริมความรู้ คู่คุณธรรมอย่างสม่ำเสมอ

4. ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน ควรมีการแสวงหาความร่วมมือกับหน่วยงานหรือองค์กรอื่น ตลอดจนชุมชน เพื่อสนับสนุนในด้านงบประมาณ การให้ความร่วมมือ การติดตามและประเมินผล เพื่อการพัฒนาการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้มีคุณภาพเกิดประสิทธิผล อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาอื่นและผู้มีส่วนได้ เสียในการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้ครอบคลุมทุกกลุ่ม

2. ควรมีการวิจัยความสัมพันธ์การบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กับคุณภาพของเด็ก

3. ควรมีการวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และของส่วนอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

เกียรติศักดิ์ หอมพิกุล. (2542). **สภาพและปัญหาการปฏิบัติงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดในจังหวัด**

กาฬสินธุ์. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (สาขาการศึกษานอกระบบ). มหาสารคาม :

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

มาลัย จักรสิงห์โต. (2545). **พรรณนะของครูต่อการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของโรงเรียนที่รับการถ่าย**

โอน กลุ่มโรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัดปราจีนบุรี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (สาขาการบริหาร

การศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

ยศกลม เรื่องสง่า. (2551). สภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์
ในวัดจังหวัดนครพนม. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). สกลนคร : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

สัมฤทธิ์ เนตรประไพ. (2548). ความคิดเห็นของคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ในการบริหารจัดการ
การศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จังหวัดนครปฐม. ; วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา).
สกลนคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.

สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์. (2553). แบบสำรวจข้อมูลศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2553 จังหวัดบุรีรัมย์. บุรีรัมย์. : กลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนาท้องถิ่น.